

Артър Кларк

Не всичко, което блести...

Командирът Ванденберг би разказал тази история по-добре от мен, но сега той е далеч – делят ни милиони мили. А става дума за неговия геофизик, д-р Пейнтър, който (във всеки случай така смятаха всички) избяга от жена си на Луната. Наистина, същото се говореше и за мнозина други (особено от съпругите им), но този път не беше шега. И не защото Пейнтър не обичаше жена си, точно обратното – готов бе всичко да стори за нея. Но бедата бе, че нейните желания му струваха винаги скъпо. Мисиз Пейнтър бе жена с екстравагантен вкус, а по-добре е такива жени да не се омъжват за учени, дори за такива, които отлитат на Луната.

Голямата слабост на мисиз Пейнтър бяха скъпоценните камъни, особено брилянтите. Не е трудно да разберете, че тази слабост доставяше не малко безпокойства на д-р Пейнтър. Но като грижлив и нежен съпруг той не само се безпокоеше, а и вземаше мерки. И Пейнтър стана един от най-изтъкнатите световни специалисти по брилянтите. Уточнявам – не като търговец, а като учен. За произхода, състава и свойствата на тези камъни той знаеше навярно повече от всеки друг. За съжаление можеш много да знаеш за брилянтите и пак да нямаш нито един. А каква полза за мисиз Пейнтър от ерудицията на съпруга ѝ? С нея ли да украси шията си, когато отива на прием?

Вече казах, че основната специалност на д-р Пейнтър беше геофизиката – брилянтите бяха, тъй да се рече, негово странично увлечение. Той беше създал куп забележителни уреди, които с помощта на електронни импулси и магнитни вълни позволяваха да се прониква в недрата на Земята, да се получават нещо като рентгенови снимки на скритите ѝ за окото гълбини. И не случайно той беше включен сред онези, които трябваше да се опитат да разгадаят тайнствените недра на Луната.

Д-р Пейнтър охотно се съгласи да участва в експедицията, но на командира Ванденберг му се стори, че докторът би предпочел да остане на Земята. Всъщност не само д-р Пейнтър – мнозина се страхуваха и нищо не можеше да се направи. Поради това се наложи да отхвърлят много отлични специалисти. Но в случая не ставаше дума за лични преживявания. Д-р Пейнтър беше започнал много важен опит, ставаше въпрос за задача, на която той бе посветил много години и не му се щеше да напусне Земята, без да дочака отговора. Но първата експедиция не можеше да го чака и се наложи докторът да се довери на асистентите си. Наистина, той разменяше постоянно с тях шифровани радиोगрами за огромно неудоволствие на свързочния възел на Трета космическа станция.

Но при допира с чудесата на този свят д-р Пейнтър скоро забрави предишните си грижи. Той непрестанно обикаляше повърхността на Луната с един от малките удобни електроскутери, въоръжен с магнитометри, сеизмографи и други геофизични уреди. Д-р Пейнтър искаше само за няколко седмици да узнае за Луната толкова, колкото бяха узнали хората за стотици години. Разбира се, на негово разположение беше само една малка част от четиринадесетте милиона квадратни мили лунна повърхност, но щом човек започне една работа, трябва да я свърши както трябва.

Както и по-рано, той получаваше радиोगрами от сътрудниците си, а също и кратки, но изпълнени с горещи чувства вестии от съпругата си. Но като че ли нито едното, нито другото го вълнуваше особено. Дори да не сте затрупан до гуша с работа, четвърт милион мили ви помагат да гледате малко по-иначе на личните си дела. И мене ми се струва, че на Луната д-р Пейнтър за пръв път в живота си се почувства истински щастлив (междувпрочем не само той).

Близо до базата ни се намираще великолепен кратер – едно исполинско отверстие с диаметър около две мили. Но отначало работехме в друг район и чак след месец и половина д-р Пейнтър успя да получи малък всъдеход и с още трима изследователи се отправи към кратера. Зад хоризонта групата излизаше от зоната на радиовръзка, но това не ни тревожеше, защото ако нещо им се случеше, те винаги можеха да се свържат направо със Земята, а оттам една радиograma би стигнала бързо до нас.

Групата на д-р Пейнтър отсъства четиридесет и осем часа – крайният срок за непрекъснатата работа на Луната, дори ако се използват стимулиращи средства. Отначало всичко вървеше гладко и затова не особено интересно, като всички добросъвестно изпълняваха предвидената програма. Достигнаха кратера, поставиха херметичния купол, монтираха съоръженията, извършиха всички измервания, после пуснаха малка сонда, за да вземат образци от рудите. И точно тогава в очакване снарядът на сондата да извлече образците д-р Пейнтър направи своето второ велико откритие. Първото бе направил десетина часа по-рано, макар да не недозираше това.

Около ръбовете на кратера, изхвърлени след гигантските взривове, които са обезобразили лунната повърхност преди триста милиона години, извадени от няколко мили дълбочина, сега стърчаха гигантски късове руда. Да, със сонда не можеха да се разкъртят недрата... Жалко, че тези исполински образци бяха разпилени върху огромна площ в пълн

безпорядък – необузданите сили бяха нарушили всяка последователност на пластове.

Д-р Пейнтър се катереше по тази необикновена шлака и с чукчето си открътваше малки образци. Изведнъж другите дочуха силен вик и докторът дотърча, стиснал в ръцете си отломки от твърде лошо стъкло. Едва след няколко минути се успокои дотолкова, че да може да обясни защо бе вдигнал този шум. А после измина твърде много време, докато групата отново си спомни за задачите си и да продължи работата по програмата.

Ванденберг отдалеч забеляза четворката, когато тя се завръщаше към кораба. Никой не изглеждаше уморен, въпреки двете денонощия на крак. Нещо повече – скафандрите не можеха да прикрият странната живост на движенията. Отдалеч се разбираше, че експедицията е минала успешно. Е, тогава има двойно основание да бъде поздравен д-р Пейнтър, защото колкото и мъглява да бъде получената от Земята радиограма, става ясно, че неговият експеримент е завършил с пълен триумф.

Но при вида на това, което геофизикът държеше в ръката си, командирът забрави за радиограмата. Той прекрасно знаеше как изглежда необработеният диамант. Единствено знаменият „Калинен“ превъзхождаше този с размерите си.

– Нищо странно – гласът на д-р Пейнтър бе задавен от радост. – Диамантите винаги са в близост до вулканичните кратери. Но кой знае защо, не ми беше хрумвало, че тази закономерност важи и за Луната.

Тук Ванберг изведнъж си спомни за радиограмата и я предаде на геофизика. Ученият бързо прегледа текста и зяпна. По-късно Ванденберг ми каза, че никога не е виждал човек, толкова смазан от поздравителна телеграма. Ето я:

ЗАДАЧАТА ИЗПЪЛНЕНА. ОПИТ 541 С ПРИЛАГАНЕ НА
УСЪВЪРШЕНСТВАНИЯ ТИГЕЛ СЕ УВЕНЧА С УСПЕХ.
РАЗМЕРИТЕ СА ПРАКТИЧЕСКИ НЕОГРАНИЧЕНИ.
СЕБЕСТОЙНОСТТА Е НИЩОЖНА.

– Какво стана? – запита Ванденберг, озадачен от разстроеното лице на геофизика. – Като че ли новината не е добра?!

Д-р Пейнтър преглътна няколко пъти, пое дъх като риба на сухо и слисано се втрени в големия, заемащ едва ли не цяла длан кристал. След това го хвърли нагоре. Кристалът бавно падна.

Най-сетне д-р Пейнтър си възвърна способността да говори.

– Моята лаборатория – обясни той – вече много години се опитва да синтезира диаманти. Вчера това парче струваше един милион долара. Днес – не повече от двеста. Не съм сигурен дори дали си струва да го нося на Земята.

Естествено, той взе кристала – кой би изхвърлил подобна красота. И около три месеца мисиз Пейнтър носеше най-хубавата в света брилянтна огърлица, която ѝ струваше хиляди долари (стойността на шлифоването и полирането). След това методът на Пейнтър бе усвоен в промишлеността, а още един месец по-късно тя получи развод. Основанието? Крайно жестоко отношение от страна на съпруга. Вие, разбира се, ще кажете: пада му се...

КРАЙ

© 1956 Артур Кларк
© Васил Начев, превод от английски

Arthur Clarke
All That Glitters, 1956

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/71>]